

Kertomus ylim. amanuenssi Lasse Laaksosen ja tutkija Helena Pursiaisen virkamatkasta Valkealan kunnan Kuivalan kylän Kiperin mäelle, 24.5.1971

Matkan aiheena oli konstaapeli Kauhasen puhelimitse Kouvolan rikospoliisista tekemä ilmoitus, että Valkealan Kuivalan kylästä Lammila-nimiseltä tilalta oli sorakuopasta soraa otettaessa löytynyt ihmisen luita, josta oli poliisille tehty ilmoitus. Suorittamassaan tarkastuksessa konstaapeli Kauhanen otti talteen löytyneet luut sekä tutki hiekkakuopan reunasta esiin pistävää tervattua puuta todeten sen olevan arkun pääty. Samalla hän totesi, että lähellä hiekkakuopan reunaa oli useita muitakin hautoja painautumina.

Sijainti:

Kunta: Valkeala

Kylä: Kuivala

Tila: Lammila R:No 5⁴⁶

Paikan nimi: Kiperinmäki

Omistaja: mv. Otto Askola

Osoite: Kuivalankylä, puhelin 951/ 84629

Sijainti kartassa:

Karttalehti n:o 3113 II

Koordinaatit: X = 495 + 340 m Y = 6756 + 260 m

Maasto:

Kiperinmäki sijaitsee Kuivalankylästä Haiminniemeen menevän tien varrella, tien itäpuolella noin 3 km Utin lentokentän länsipään pohjoispuolella. Mäki sijaitsee keskellä peltomaisemaa erillisenä metsäisenä saarekkeena. Maaperä on paikalla hiekkaista, kasvullisuus on sammal-varpuvaltaista pintakasvillisuutta, pienpuusto lähinnä koivua ja valtapuusto mäntyä. Hiekan otto on mäestä tapahtunut mäen luoteispuolelta ja hiekkaa on otettu noin 20 vuoden ajan n. 30 x 20 m:n suuruiselta alalta. Kuopan syvyys pinnasta laskien on jyrkimmällä puolella, jossa myös haudat sijaitsevat, noin 4 m.

Havaitut muinaisjäännökset.

Haudat sijaitsevat hiekkakuopan länsi- ja koillispuolella, siten että kaikista läntisin hauta on jo kaivettu esiin ja siitä edelleen koilliseen on yksi osittain esiinkaivettu. Kuopan

koillispuolella on vielä kolme hautaa jotka on todettu selvästi mutta joita ei ole kaivettu esiin. Kuopan reunan läheisyydessä oli hautoja kaikkiaan 8 kappaletta. Kaikkiaan hautoja on lähes 20 kappaletta ja ne ovat itä-länsisuuntaisia, noin 160 cm pitkiä, 30 cm leveitä ja 15 - 20 cm syviä.

Konstaapeli Kauhasen esiin kaivamassa haudassa oli vainajan hautausvyvyys noin 110 cm. Vainaja oli haudattu tervatusta puusta tehtyyn arkkuun joka oli sivuilta ja pohjalta kohtalaisesti säilynyt, mutta jonka kansi oli painunut alas luiden päälle. Paitsi vainajan luita, löytyi haudasta myös "tervasuti", joka on säilynyt kuopan lähistöllä asuvan sotilasmestari Sauli Kepsun talossa. Myös eräästä toisesta haudasta oli kaivamalla saatu näkyviin tervattua arkkulautaa.

Paikalla suoritettut toimenpiteet

Maanomistajan, mv. Otto Askolan kanssa käydyssä neuvottelussa sovittiin, että kuopasta ei toistaiseksi saa ottaa enempää hiekkaa, kunnes muinaistieteellisen toimikunnan päätökset asian edelleen hoitamisesta on tehty. Omistaja totesi kuitenkin, että hän haluaisi edelleen ainakin rajoitetussa määrin saada oikeutta käyttää kuoppaa hiekanottoon, koska kylässä ei muutakaan hiekkakuoppaa ole. Ilmoitimme, että hänelle tullaan asiasta lähettämään muinaistieteellisen toimikunnan päätökset.

Ehdotettut toimenpiteet:

Koska tarkastuksessa todettiin, että haudat nykyisellään sijaitsevat aivan hiekkakuopan reunalla ja vaikka kuopasta ei enää hiekkaa otettaisikaan, ovat haudat vaarassa vyöryä kuopan pohjalle ja olisi aiheellista tutkia ainakin vaaravyöhykkeessä olevat haudat. Tämän johdosta esitämme, että paikalla suoritettaisiin ensi tilassa pienehkö kaivaus, jolla nyt vaarassa olevat haudat pyritäisiin tutkimaan.

Toiseksi olisi yhdessä maanviljelijän kanssa sovittava niistä rajoista, joilla paikan muinaismuistoalue tullaan säilyttämään. Koska kuopasta on yhä edelleen tarkoitus ottaa mahdollisuuksien mukaan hiekkaa, olisi myös sovittava hiekanottoalueen laajenemissuunta hänen kanssaan.

Helsinki 25.5.1971

Helena Pursiainen
Helena Pursiainen

Lasse Laaksonen

A

B

C

D

E

1

numerointi :
etelästä

2

leijonien :
etelästä

2 x 2 m ruudu-
tus

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

ei p...
P...
P...
G...
h...
t...

ei kai-
vettua

ar...
y...
p...
PL 223

G 15

18.6.

